

РАДА

газета політична, економічна і літературна

виходить щодня, окрім понеділків.

Рік перший.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати:

З приставкою і пересилкою: до кінця року 1 карб. 40 коп. на 1 міс. 50 коп.
За кордоном: до кінця року 3 карб., на 1 міс. 80 коп.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодні, переходять в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оповісток:

За рядок попереду тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платять за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

Од редакції.

Приймається передплата на газету

„РАДА“

на 1907 рік.

Газета буде виходити в збільшенім розмірі.

Програму газети буде поширено.

Редакція даватиме місце висловлюватись всім поступово-демократичним напрямкам незалежно від їх політичних програм. Хто передплатив газету на цілий 1907-й рік, тому висилатиметься газета „РАДА“ до кінця 1906 року безплатно, а в январі 1907 року вислана буде „Словарик чужих та не дуже зрозумілих слів“ В. Доманицького і стінний календарь.

Передплата на цілий рік з приставкою і пересилкою в Росії: 6 р.; на півроку—3 руб. 25 коп. на 3 місяці—1 руб. 75 коп. на 1 місяць—65 коп.

За границю: на рік—11 руб., на півроку—5 руб. 50 коп., на 3 місяці—2 руб. 75 коп.

ВОДЕСІ

Приймається передплата, оповістки і продається на роздріб газета „РАДА“ Ніжинська вул., № 50, кв. 3, в одній Конторі „РАДА“

Городський Театр.

Російська опера під управою М. М. Бородала.

У четвер, 30 листопада, на користь Римсько-католицького німецького добродійного Т-ва при участі відомої артистки Вайда-Королевич оп. „ВЕРТЕР“, муз. Масене. Вер. уч. д-ки Вайда-Королевич, Турчанінова; д-л. Акімов, Вуковський, Дісвенко, Махін, Бінгаль-Криві, „КОНЦЕРТНИЙ ОТДІЛ“. Виконають партії на польській мові Шарлотта—д-ка Вайда-Королевич, Вертер—д. Махін. Вер. уч. Окуньова, Стефанович, Оршківич, Павловський. Ціни звичайні.

У п'ятницю, 1 грудня, перша вистава оп. „ВИЛЬГЕЛЬМ ТЕЛЬ“ (Карль Смілья), муз. Россіні. Вер. уч. д-ки Добржанська, Коваленко, Окуньова, Турчанінова; д-л. Акімов, Варягін, Вуковський, Гриньов, Ковалевський, Мосін, Петров, Теллов. Повна нова обстановка. Билети продаються.

У суботу, 2 грудня, на користь Т-ва нічних дежурств акушерок і фінансальних оп. „МИНЬОН“, муз. Тома. Вер. уч. д-ки Добржанська, Стефанович, Турчанінова; д-л. Брайнін, Дісвенко, Махін, Сібіряков.

У неділю, 3 грудня, по зменшених цінах оп. „ЛІКОВАЯ ДАМА“, муз. Чайковського. Увечері вдруге оп. „ВИЛЬГЕЛЬМ ТЕЛЬ“ (Карль Смілья), муз. Россіні.

У понеділок, 4 грудня, при участі відомої артистки д-ки Вайда-Королевич, оп. „ТРАВІАТА“, муз. Верді і Балет Капелья, муз. Деліба.

Театр „СОЛОВЦОВ“

Сезон 1906—1907 р.

У четвер, 30 листопада, у 3-те нова п'єса Ф. Філіппі „СПАСИТЕЛЬ“ (Der Helfer), ком. на 4 дії пер. Немурова. 2) „ЖЕЛАННИЙ І НЕЖДАННИЙ“, ком. на 1 дію Рішкова. Режисер Г. П. Гаєвський. Початок о 7¼ г. увечері. Ціни звичайні.

У п'ятницю, 1 грудня, бенфеіс В. А. Юрьової виставлено буде 1) „В'ЄЧНА СКАЗКА“, драма-поема на 4 дії Ст. Пшибишевського переклад Троповського 2) „ЮБИЛЕЙ“, ком. на 1 дію А. П. Чехова.

Каса в театрі одчинена з 10 години ранку до 3 години дня та з 6-ти годин, до кінця вистави. Головний адміністратор Н. В. Ізвольський.

Театр Т-ва Грамотности.

Дирекція І. Є. Дуван-Торцова.

У четвер, 30 листопада, по загально-принципній ціні „ПОРЧЕНЬЕ“ Вріє переклад Корша. 2) „ПРОДЕЛАНІ СКЛЕНЕНІ“ Мольєра, пер. Мещерякова.

У п'ятницю, 1 грудня, „ВИЛЬГЕЛЬМ ТЕЛЬ“, Шіллера переклад Криль.

У суботу, 2 грудня, разом: по зменшених цінах „ГЕТТО“ (клятва) Хейлсманса, переклад Матеря і Воронікова.

Увечері „ЦАРЬ ВЕОДОРЪ ІОАННОВИЧЪ“ трагедія Л. Толстого.

В короткі часі бенфеіс А. П. Пократова.

Каса в театрі одчинена з 10 години ранку до 3 години дня та з 6-ти годин, до кінця вистави. Головний адміністратор Н. В. Ізвольський.

ВИЙШЛА З ДРУКУ І ПРОДАЄТЬСЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ НОВА КНИЖКА: КАЛЕНДАРЬ на 1907 рік.

Видання товариства „Просвіта“.

Зміст книги: Рік 1907.—Про реформу календаря.—Пости та місячні.—У які дні можна вичаїти.—Католицькі і єврейські свята.—Астрономічні відомості. Пасхали.—Пояснення звичаїв календаря.—Царська родина.—Показчик чисел.—Святці.—Грінченко Б. Де ми скільки нас.—Доманицький В. Про давній лад на Україні.—М. П. Відродження України.—Грінченко Б. Іван-Котляревський.—Доманицький В. Про Тараса Шевченка.—Грінченко Б. Якої нам треба школи.—Доманицький В. Наше товариство.—Левчицький М. Як рятуватись при надлигах випадках та каліцтвах.—Норольов В. Перша поміч хворій скотині.—Чикаленко В. Откуванія чи коліровка.—Ювілей В. Антоновича, І. Франка. Про світ Божий. Про Європу.—Про російську державу.—Україна в межах Росії. А. Я. Про землю на Україні.—Почт.-телегр. та залізнич. правила.—Параходи.—Міра та вага.—Доманицький В. Товариство на те, щоб дешево гроші добувати.—Таблиця процентів.—Оповістки. В книзі 160 сторінок тексту, з малюнками і портретами. Ціна 15 коп.

- Сирипки по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб. і дорожчі.
- Смички по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дорожчі.
- Гитари по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дорожчі.
- Балабайки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.
- Кларнети та Флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дорожчі.
- Гармонії російські, італійські, струн. одноряд. від 1 карб., двохранні від 10 карб., троххранні від 25 карб. і дорожчі.

І всякі інші музичні струменти та все, що до них потрібно, в головному депозитарію музичних інструментів і нот

Г. І. ПИДРЖИШЕК,

у Києві, Хрещатик, № 58.

КУПУЮ МАРКИ

і альбоми, заграничні, земські і російські, але виключно старинні, обмінюються на такі марки, для цього маю марки вартості по 1—3½—5—7—10 карб., скільки буде треба. Візківський Бульвар № 80 кв. 10 від. 4—6 г. увечері.

Київ, 30 листопада 1906 року.

Порівняймо де-які звістки з приватних листів і з газетних дописів. З Полтавщини пишуть: „У нас виборча кампанія в повному ході:“ виби-

рають один у одного з комори все, що вважи можна: кожухи, свити, сало, абиякля всяке, вибірають і гусей, і ягнят...“

Лист з Поділля: „Страшні часи настали. Боїмося з хати вийти; віконниці і в день стоять зачинені, бо страшно й у день; грабують, ріжуть, крадуть... брат на брата повстає. Нема права, нема нічого святого. Коли ж це минеться?“

Допис з Радомисльського повіту про те, як діти вбили, ніби-то, чорносотенця і волокли його на рогахі викинути у рів—читачі наші могли прочитати в останніх числах „Ради“.

А ось телеграма з Катеринославщини: у селі Новоникольському діти відрубали голову одному хлопчикові.

Аж страх бере, аж волосся на голові підіймається, як читаєш такі нечувані звістки. Справді, до чого ми дожили? Чи бували такі речі раніше? Яка причина, що у нас нема тепер ніякої пошани до життя людського, ні до власности чужої? Хтівши знати хоч одну з багатьох таких причин, треба прочитати обрахунок, який подає газета „Современная жизнь“. За три місяці діяльності воєнного польового суду в різних місцях Росії розстріляно і повішено 490 душ—старих і молодих, жінок і дівчат. А скільки замордовано людей у „карательних експедиціях“ Орлова, Рімана, Ренненкампа, Меллера Закомельського та інших, скільки безневинних душ, маленьких дітей замордовано при погромах у Білостоці, Седлеці, Гомелі, Київі, Одесі та інших місцях,—того вже ніхто не злічить, не обрахує.

Життя людське стало у нас нічому. Люди гинуть з голоду у невражних губерніях; тепер вже замість хліба їдять там жолуді й лободу, а скотину продають за ціну шкури.

Що з ними буде на весну, коли тепер їсти нічого? І скільки з них згинє лютою, голодною смертю,—того знов таки ніхто не обрахує, а коли-б і обрахував, то що з того? Тепер такі нещастя мало кого вразять, злякають...

Земствам і приватним інституціям не дозволено годувати голодних; цей обов'язок взяв на себе уряд, бюрократія. Як вона справляє цей обов'язок,—про це найкраще свідчить ганебна справа Ідвалія—Гурко: Загинули сотні тисяч грошей, кривавих народних грошей, що було призначено на запомогу голодним.

Росклад іде скрізь, шириться демократизація, нема нічого святого. Гине моральність, гине все, що було доброго і панує страшне безправ'я, а разом з ним страшна, анархія, яку „конституційний“ міністр Столпін вважає за „успокоєніє“.

І цей росклад вчинився за один тільки рік.

Де ж рагунок від цього лиха? Обратувати країну, завести добрий лад в державі можна одним тільки способом. Треба як найскоріше скликати Державну Думу, щоб справжні народні заступники самі взяли до поліпшення народньої долі.

Виборче право „иногородніх“ на Кубанщині.

Всі людности в Кубанщині щось коло 2.200.000 чоловік,—в них 990.000 козаків, а 1.210.000 осіб невійськового стану. Сі 1.210.000 складаються з коренних мешканців (як от горці, давні хааяї краю, вірмени, що по значних містах мають власність, селяне, котрим нарізано наділи) і з „иногородніх“. Іногородніх на Кубані більш як 960.000 і вони авсім не те що чужогородні. Це—зовсім особливий нечуваний в середніх губерніях клас людей. Більшість їх—селяне хлібороби, переважно українці, що прибули на Кубань за сматком хліба, по станови-

цях та по селах покупили собі хати, а де можна, то й селитби і живуть в Кубанщині по 10—20 років, годуючись з хліборобської праці. Землі у козаків та поміщиків багато, найманих робітників мало, і спролетарізовані вкраїнді виноградні звикли до свого становища,—хоч і тяжко їм безправними бути, проте заробіток є. Вони не звертали уваги на те, що тут вони родяться, тут живуть і помирають, навіть власні оселі тут мають, а приписані десь до громад на далекій Україні і в громадянському життю Кубанщини ніякої участі не беруть.

От же їх дуже вразило, коли минулого року їм не дозволено було вибирати уповноважених та десятидворців: Ідтьте мовляв гуди, де ви приписані, тай вибирайте! Але ж ршати всім дорошим з 960.000 чоловік за 1.000 верстов, щоб обрати десятидворців, розуміється не можна було. От же в цьому році де які з розуміщих иногородніх, котрих і по рідних селах на Україні знають за оборонців бідного люду, намірились поїхати додому на вибори. Аж тут сенатське пояснення, наче сніг на голову. Воно викреслило з виборчих списків усіх иногородніх, хоч вони і до громад приписані, і „домохозяєва“, але на лихо вони приписані до громад на Україні, а оселі мають в Кубанщині. Чи не глум? В одному місці виборчого права не мають, хоч вони й „домохозяєва“, бо до громад не приписані, а в другому і до громад приписані, та не „домохозяєва“. Наче знав сенат, що з иногородніх невеликі виборці, бо вони завжди страйкують, в „союзи“ гуртують. Але, не вважаючи на все, по великих містах кубанських ліві дуже жавао і впевнено до виборів готуються, відаючи, що за ними численний безправний народ, а праві тим часом помацки, саліуючи, саліуються шляхи до того народу відшукати, ще й урядовими милиціями підпораються. Отже каліка завжди калікою буде.

П. Капельгородський.

Найпекучі потреби Холмищини.

Ні в кого нема такої нахильности зневажати свою національність і мову, легко міняти свій звичай і обичай, як у холмського українця—русина, і ніхто так вороже не ставиться до всього русинського, як русин, який перекинувся на поляна. Пішу це я не для того, щоб викликати яку національну, або релігійну ворожечу, як може помислити хтось з читачів, а для того, щоб звернути увагу українського громадянства на одірвану частину українського люду.

Пішіть, кричьте про русинське питання усі, у кого єсть хоч трохи прихильности до своєї батьківщини. Я з свого боку додаю деякі думки, може як небуду розберемо у сьому питанні і зостановимо це перешивання русинів і вібрання їх в чуже пірря.

Найперше треба нам відучитись лягати і звалювати увесь гріх на духовенство з урядом, або на бездіяльність вчителів, в порівнянні з російськими, чи на байдужість самого народу і таке инше. Мені здається, що найважливішою причиною того, що русини так легко відкидаються від свого—польська культура, хоч і чужомовна, але дуже зрозуміла, бо вона більш зрозуміла для українців од московської. Польська культура гостро і на кождому кроку зачіпає холмського русина, дуже гнітить його своєю витрималістю, доки він не стане її завзятым прихильником, що й инших вже починає прихильляти до неї. З русинами в сім становищу можуть порівнятись тільки угорські українці, про що була докладна стаття на сторінках „Ради“.

Нам українцям всім загалом і холмцям з'особна треба пильно приглядатись до діяльности польського народу і до того, як він ставиться до українців, як в Росії і Холмищині, так і за кордоном—в Галичині. Треба зважати на способи політичної боротьби поляків, в особі їх заступників в австрійському парламенті (рейхсраті) і їх невеликі коректне становисько: вони то прилучаються до німців, то до чехів,

то переходять на бік корони,—одно слово, хиляться до того, в кому чують силу.

Становлячи на перший план свої національні інтереси, вони з охотою держать руку за урядом, як що тільки сподіваються дістати за те які небудуть вигоди для своєї національности. На таку саме політику і у нас натякає польська преса, коли заведе річ про своїх заступників в Державній Думі. Націоналістам-полякам мабуть не премно буде чути про себе таке, але це не лайка на шовіністичнім ґрунті, а критика, яка може уліпшити обоюбілі відносини; а в українців русинів розвинути прихильність до своєї національности.

Нашим дітям в Холмищині необхідно з'єднатись в якийсь спілці, чи товаристві і вібрати усі культурні сили, які можуть і хотять робити на користь русинському народові, але не відають як. Дуже помогти може в цій справі видання такою спілкою, а хоть і приватною особою, часопису на русинській мові, яка трохи відрізняється від української. Ця б газета чи тижневик могла б яено освітити умови русинського життя, чого не можуть зробити українські газети, бо вони зайняті своїми справами. Тим часом добре б було, як би українські газети, як „Рада“, давали більше місця для обговорювання питання про Холмищину. Треба братись пильно за освітіння русинів на рідній мові, бо „Macierz polska“ незабаром матиме в кождому русинському селі шкільку і книгозбірню,—одним словом, треба дати зрозуміти русинів, що інтелігенція його дбає за його права, освіту і добробут, що він не одірваний шмат, не пасинок матері України, і що він має право на всі блага життя, зостаючись русинно-українцем.

Бехтійовець.

„Серце горить...“

Князь Львов їздив по тих селах самарської та казанської губерній, де панує страшний голод. І він бачив страшні картини. Він каже, що бачив, як люде мруть, не в економічному змісті, цього слова, не занепадом матеріальним та духовним мруть вони. Ні люде мруть з голоду, мруть і живуть, перебувають довгі дні, сподіваючись, що от-от наїде немінуча смерть і задатьте їх в своїх жорстоких, холодних обіймах.

І князь Львов каже, що то страшне становище, що то страшні маляонки царства смерті і царства голоду.

Він каже, що не можна навіть уявити собі цього страшного безвихідного становища... Воно страшне, воно безнадійне...

Людина стоїть край самої безодні смерті і що-дня, що години сподівається, що захопить його ця безодня глибока. Голодні, хворі, змучені, жовті обличчя селян—чоловіків, жінок, дітей... І настрашніше в цьому становищі те, що нема ніякісенької, а ні крихти надії нема, що незабаром минуться страждання. До весни ще так далеко... Та й на весну нічого покладається надії, бо озимина дуже погана... Виснажена до краю земля, засіяна аби-як, не має сили родити хліба... І знову голод, голод без кінця й краю.

Люде спродують все... Скотину... коней... Але вже нічого продавати! От татаре, які найбільше голодують, спродують дочок—кудись аж на Кавказ, спродують вже навіть власних жінок. Не хотілося-б вірити але газети подають і такі звістки.

Немає вже не тільки хліба, але й жолудів не вистачає. Муку з жолудів продають вже по 35 копійок за пуд.

А від цього голодного хліба, з жолудів, кажуть самі селяне голодні „горить серце“. І справді, хто їсть цей хліб, має дуже поганій вигляд. Обличчя бліде, аж жовте, погляд якийсь каламутний, руки й ноги і все тіло трясеться.

А серце „горить“. І всьди, де тільки годуються цим „голодним“ хлібом, слабуєть на горячку та цинготну хворобу.

Тим часом і цей хліб, що більше

скидається на якийсь гній, на землю ніж на справжній хліб, ідуть з осторогом, щоб вистачило на далі. Князь Львов пише, що цей хліб ідуть тільки раз на день... Дітей годують лемишкою теж заколоченою з жолудової муки. І вже в дітей напевно „горить“ не тільки серце, але все тіло, бо вони мруть як мухи...

„Серце горить“... І мусить горіти в кожного, хто побачить, хто це здатний увити собі становище знеможених людей.

Але видно не всі здатні до того, щоб серце їх загорілося співчуттям до нещасних людей. Наприклад, не горить воно в тих, що напихають собі кишені з грошей призначених на голодних.

Виники різних Гурків, Лідвалів та інших великих і малих добродіїв найкраще свідчать про це. Там десь дуже далеко від мінерських покоев бідують, стогнуть, плачуть, вирають, а Гуркам та Лідвалам не чути лементу людського горя. Іх серце запевно не горить. Вони кидають свою урядову запомогу дуже дрібно, яка тільки драгує людей. І не дивно, що Львов чув від голодних татар чуваши.— „Голодним хлібом не кормять а морять“. І вже зрозуміло, яким почуттям „серце горить“ в тих нещасних людей до своїх „добродіїв“.

Л. Чулий.

3 газет та журналів.

* * * Князь Львов описав, в листі до „Рускоїх Відомостей“, страшний, неймовірний голод, що панує в самарській, уфимській та казанській губерніях. Теперішній голод нагадує голодний тяжкий 1891 р. „Товарищ“ наводить де-які факти з цього листу і пише:

Кормові заходи цього року з'являються самим грубим і ризиком доказом тієї повної бюрократичної, до краю ацентралізованої системи кормового діла, яку стали проводити, починаючи з р. 1900 при д.д. Сіп'янові та Певе.

В теперішньому році ця система рішучо впаде верх. Тут, у центрі, агуртовано все, починаючи з поділу. Тут виявляється потреба людности і—найважливіша річ, купується хліб. Там, на місцях—звичайно всяку неважливості, усею самодіяльністю місцевих інституцій і місцевого громадянства. Земства одсунуто од самого найважливішого, од купівлі хліба. Наслідком цього є „лідваліада“. Місцеву приватну добродійність через політичні причини також цілком одсунуто. Все повимітали. „Безлюддя на місцях,—пише князь Львов,—страшенне. Та що робити? Ось яке тяжке питання, що мимохіть спадлає на думку, коли читаєш статтю князя Львова і велику силу всіх інших звісток про голод на місцях, особливо, коли знаєш про те страшенне безладдя, яке панує тут, в центрі над усім кормовим ділом. Що робити?“

Князь Львов звертається з покляком до громадянства, щоб усі поспішили допомогти голодним. Але біда значно велика, щоб приватна поміч могла її усунути. І через це громадянство і преса повинні якомога енергійно зайнятись цим питанням.

На теми дня.

Заслуги „малоросійського“ дворянства.

IV.

Ми мало шануємо тих, хто так „широко“ і так багато дбає про народ. Ми часто забуваємо імення й прізвиська наших „героїв“ і „діячів“, що поклали всі свої сили „на користь“ народу. Особливо не віємо шанувати таких діячів ми—українці. Невдячність до них—то наша прикмета, а забуття їх імен—то наша хвиба і хвиба велика. Кожен культурний народ пам'ятає своїх „ліпших“ синів; на могили їхніх носить квітки запашні, а в честь їхню складає пісні голосні. Так будьмо ж і ми культурними людьми, і складаємо, хоть не пісню, то пару вдячних слів на честь наших новітніх героїв, що вславились своїми вчинками хвальними!

Вславимо наших „малоросійських“ дворян, „білу кость“ нашого чорного народу. Вони заслужили не цю похвалу і варті, щоб ще за їхнього життя збудувати їм достойний пам'ятник в мильйонних серцях нашої нації.

Читає, а особливо, читач-селянин або робітник український здивується такій несподіванці і скаже: та де воно те дворянство „малоросійське“? Давно ж бо вже позакладувало або пороспродувало свої маєтки; замість його шляхетної руки ми вже ось мало не 40 років (після скасування панщини) почувуємо на своїй шні руку новітнього пана—пана капіталіста або арендатора, про походження якого і сам чорт не добре правди.

Але ж виявляється, що наші дворяне не зовсім ще помірали; вони ще дихають і виривають із забуття.

Винирнуло „малоросійське“ дворянство аж в Петербурзі на з'їзді „Партії центра Державної Ради“ і—хто подумав?—Зробило таке велике діло, що вчинок цей не скоро щезне з пам'яті українського народу, а особливо з пам'яті „подлого сословія“ його. Виявляється, що останні сенатські

пояснення, які навіть така богобоязлива та покірлива урядові партія, як партія „валер'янових капелъ“ чи інакше—„мирного обновлення“, назвала беззаконними, появилися на звіт божий, дякуючи старанням наших дворян. Бачите вразливе серце малоросійського дворянства боліло і кралялось на шмагочки, що до Думи Державної селяне повибирали не темних людей, а сміливих, розумних і чесних заступників, які хоч иноді і не жили по селлах, а були приписані тільки до сільських громад, та за те знали тяжке життя селянина, знали його злиді і горе, і без страху казали Думі, що без „землі та волі“ селянам хоть пропадай.

— Як би таких депутатів не було в Думі, як от приміром Алікіні, Аладьїні та інші,—казав полтавський дворянин Бразоль,—то селяне сиділи б собі тихо та мирно, виглядали б ласки з неба, а сама Дума була б покірливою від того телятка, яке, коли врітти старим людям, навіть двох маток осе.

— Святу правду каже д. Бразоль—промовила харківська „біла кость“—а потім вся дворянська братія із „центра Державної Ради“ постановила, щоб уряд не допускав до виборів тих селян, що „нічого спільного не мають із землею“.

Отака коротка історія сенатських пояснень, історія великої кривди, заподіяної нашим урядом сотням тисяч виборців, і тієї скромної ролі, яку відіграло в цій справі наше „рідне“ дворянство.

Напевне цей вчинок „малоросійського“ дворянства пам'ятатиме український народ. Та хоть би „подлого сословія“ (так за старовини називався простий робочий люд) і схотіло забути вчинок своїх непраханих опекунів, саме життя не дозволяє цього зробити і силою щоденного горя, страшного безправ'я і економічних злиднів буде нагадувати йому про тих, хто натакнув урядові одібрати від „подлих“ людей і ті обгрізані права, які здобули вони під час визвольного руху. Гострим клинком він застряє в пам'яті ображених і окрадених людей і буде боліти і краяти його й без того вже наболілу душу.

А „малоросійське“ дворянство!... О, як воно не змінилось в своїх звичках, в своїй поведінці до „подлого сословія“!... Пригадаймо часи Гетьманщини і ті угиски, які робило воно тоді „посполітм“. Пригадаймо часи Катерини II, коли „малоросійські“ депутати від дворянства в знаменитій комісії 1767 року а ні одним словом не обмовились ні в своїх „наказах“, ні в своїх заявах про гірку долю простих робочих людей, обстоюючи лише права „шляхетства, горожан та козацтва“. Пригадаймо пізніші часи—і скрізь ми не знайдемо ні одного факта, який би казав за те, що для них, крім власних панських інтересів, існують ще якісь інтереси цілого народу, нації, країни. Та коли в ті, давно минулі, часи ви найдете всеж щось світлого в їхній діяльності (депутати наур. Катерининської комісії вимагали „чтобъ всѣмъ онаго малоросійскаго народа чинамъ оставше вѣчно при своихъ правахъ, привилегіяхъ, преимуществахъ, вольностяхъ, свободахъ и обыкновенияхъ, тѣхъ самыхъ, на которыхъ они состояли подъ королями польскими и князьями литовскими безъ всякаго нарушенія и отѣмненія“), то в діяльності і поведінці сьогочасного малоросійського дворянства нема ні одного світлого момента, ні однієї порядної риси.

Дворянство, як клас великих земельних власників, увесь час вороже стоїть до визвольного руху і виключає з свого кола тих з дворян, що йдуть за людьми, або ж ці кращі дворяне сами тікають від своєї братії і пристають до прихильників „подлої черні“.

Здеаціоналізоване, одірване від рідного, національного ґрунту, перетворившись з „військової старшини“ на земських начальників, предводителів та інших урядовців, воно дбає про народ, охороняючи „подлоє“ сословіє, від „вредныхъ“ хвороб, як от провіта народня, збудженія серед нього національної, правової або класової свідомости... І подумаєш: яку любов виявляє в таких випадках наше дворянство до народу, як воно некується про нього!

Висока любов, що й казати!... Честь вам, магнати українські! Честь вам, „малоросійськіє“ дворяне за ваші ласки до народу і ваші турботи про його!

3 російського життя.

— Крамола в Ялті. Що дня з Ялти висилають когось з громадських діячів, лікарів, адвокатів та інших людей. Думбадзе сказав, що він доти висилатиме людей з Ялти, аж поки зовсім не винищать „крамолу“.

(Тов.).

— Непорозуміння з Японією. Коли Віт-

те їздив до Царського Села, то з ім безумовно розмовляли про те, як улаштувати справу з японцями. Тепер ходить навіть така чутка, що як не подастить порозумітись з японцями звичайним дипломатичним шляхом, то російський уряд має звернутися до міжнародної гаагської конференції (міжнародний суд).

— Граф Вітте. Багато перенехло серед придворних урядовців наробила мандрівка Вітте до Царя. Навіть непаче трохи забули про Гурка та Лідвала—так дуже захопилися графом Вітте. Навіть і про вибори менше почали гомоніти та сваритись. Все вищі урядовці дуже бояться, щоб Вітте знову не вискочив на першого міністра. Де-хто заспокоює себе тим, що Вітте їздив до Царя тільки в японських справах. Але всі дуже добре знають, як Вітте вміє користуватися з слухного часу. Такий слухний час єсть зараз.

Зі Столипіна незадоволені за Гуркову справу, а Вітте завше мав прихильників серед вищих урядовців. От ці прихильники й висуудили знову графа Вітте. Він як і завше тільки дождає, поки все буде готове. Тим часом серед вищих урядовців вже почалася боротьба між ворогами та прихильниками графа Вітте.

(Тов.).

— Гурнова справа. 28 ноября комісія за приводом Годубева допитувала самого Гурка Він стояв на тому, що умовлявся з Лідвалем цілком законним шляхом і що умову зроблено було на дуже вигідних за для казни підставах. Гурко казав, що казна мала-б багато вигоди, як би тільки Лідвал справив як слід свої обов'язки. Член комісії Шрейтер питав Гурка про д-ку Естер. Гурко одповідав на всі запитання з великою самопевністю. Комісія ще має допитувати Олександра Стаховича. В газеті „Рѣчь“ написано, що Лідвалъ заплатив грішми нижегородському губернаторові Фредерикові. Гурко казав комісії, що це революційні газети написали на його і що він потягне їх до суду. Комісія напевно закінчить слідство, не допитуючи самого Лідвала. На місце Гурко мають посадити московського губернатора Даунковського.

(К. Г.).

— Під захистом Гурка. В Уфі земський начальник д-й М. скористувався з протекції Гурка ось як. Він підірвався приставити 300 тисячів пудів вівса на посівок. З цього підярду він мав собі чистеньких не більше як 24 тисячі рублів, бо йому за його „порядність“ платили по 77 копійок за пуд, замісто 65 коп. Наперед йому заплатили 160 тисячів карбованців. До цієї справи пристосований „непрямий“ член уфимського губерньського „присутствія“ д-й Є. І він був зацікавлений цим підярдом.

(Р. С.).

— Обрахунок. Военно-полеві суди найбільше працювали в Польщі. За три місяці там розстріляно та повішено ось скільки людей: в Варшаві—16 чоловіка, в Кельцях—20, в Каліші—2, в Гарволіні—7, в Ченстохові—10, в Ленчицях—2, в Лодзі—12, в Бендіві—7, в Липовеці—4, в Кутні—3, в Пиллові, Іендржові та Любліні—по 2, в Сосновихах, Холмі та Седлеці—по одному. Після Польщі найбільше людей покарано на смерть в Надбалтійському краї. В самій Ризи—26 чоловіка, в Митаві—9, в Пернові—8, в Дубаїці—5, в Нітаві—5, в Далені—3, Ревелі, Кокенгаузені, Марієнбурзі та Вилдаві—по 2, в тугульському повіті та в Лехлєзні—по одному. На Кавказі—34 чоловіка.

(Тов.).

— Нові воєнні кораблі. Міністр внутрішніх справ стоїть на тому, щоб найшвидше почати будувати нові воєнні кораблі для того, щоб Росія не осталася позаду інших воєнних держав. Морське міністерство пропонує збудувати два великих панцирника (броненосця) нового типу. Кожен такий корабль коштуватиме 21 мільйон і 800 тисячів.

(Стр.).

— Останні звістки. Порішили змінити російського посла в Токіо (в Японії) Бахметова.

По Москві ходить чутка, що вже Царь підписав наказ про те, щоб Вітте був першим міністром. В Петербурзі про це ще нічого невідомо.

Товариш міністра внутрішніх справ подав до Столипіна заяву, що треба одкласти скликання Думи, бо не встигнуть виконати всю передвйборчу роботу. Ще невідомо, що скаже Столипін.

П. Дурново складає якийсь дуже важливий проект.

Вищий уряд дуже незадоволений з Столипіна за те, що він дозволив в Петербурзі в неділю маніфестацію чорносотенців. Від його вимагають пояснень.

(К. Р.).

Придворні урядовці недавно мали замір скласти кабінет з Гурком на чолі його. Але тепер скандал з Лідвалем розбив цей замір.

(К. Г.).

3 українського життя.

— Перед виборами. Катеринославська городська управа викреслила з виборчих списків 16,162 виборці, між ними 7 тисяч робітників. Городським головою в Катеринославі чорносотенець Макаров.

(К. Р.).

В Пирятинському повіті зменшилося виборців на 8 тисяч душ.

(Т. А-во.).

Після того як в Полтаві „непрямий“ членъ Шипин проревизував виборчі списки, губернатор повістив городську управу, що в списки незаконно записано служачих у державних інституціях, які служать не на штатних посадах, а звуться „канцелярськими служачими“.

(Полт. В.).

В Шостці (в Чернігівщині) багато робітників, тисяч зо три і запевне половина таких, що добре розуміють кого і нащо треба вибрати в Державну Думу, але удають, що їх вибори мало цікавлять, навіть говорять не хочуть. Кажуть так: „А ну їх, ті вибори! Буде вже, що раз вибрати, тільки начальству своїх друзів показати, щоб воно їх у тюрми посадило!“ Але сами поміж себе робітників радяться про вибори і намітали вже виборців, та тільки не кажуть кого. Один робітник так говорить про це: „Всім відомо, що всякі власті вживають усяких способів, щоб у виборці не пройшли опозиційні елементи; а коли це так, то як би додалися власті про наших кандидатів, то запевне зараз же подбали б про те, щоб їх усунути. А спосіб на це дуже простий: попрохати заводську адміністрацію рощитати на час виборів усіх небажаних виборців та й край!“

Другий робітник так розказував про передвйборчу агітацію: „Ми тільки шепочемося на вухо, ото і всі наші поради й агітація. Та й то боїмося, щоб який лихий чоловік не підслухав. Хоч би маленькі мітинги дозволено!“

(К. Г.).

В Катеринославі сіонисти і інші єврейські партії рішили не виставляти на вибори свого кандидата, увійти в блок з тими партіями, які обстоюють інтереси євреїв.

(Р. С.).

У Возні (в Чернігівщині) найужче хотіли б вибрати колишнього посла Т. В. Локтя, але його віддано під суд за виборський відозву, то значить неможна. Через те говорять про кількох інших популярних людей. Хочуть пролізти в виборці і кілька реакціонерів: купец Борщевський, предводитель дворянства Кочубей, повітовий лікар Родіонов, городський голова Сеніке і ще дехто. Та тільки не пощастить їм запевне й цього разу, так як не пощастило на перших виборах; тоді дуже, дуже мало знайшлося таких, що подали за їх голоси.

(К. Г.).

— В Одесі застрайкували портові робітники. Зараз же „союз“ рускаго народа“ привів триста душ замість страйкарів і їх узяти на роботу.

На одинадцятьох пароходах теж замість команд, що застрайкували набрано команди з „союзників“. Але вони так погано знають своє діло, що багато людей не зважуються їздити пароходами.

(Р. С.).

Там же застрайкували і робітники на залізниці, що носять та навантажують хліб. Кажуть, що застрайкували вони, щоб виявити своє спочуття портовим робітникам.

(К. Р.).

— Страїи у Веприку ще не скінчився. Було багато трусів; чимало людей арештовано і одведено в гадиньку тюрму. Привізлив у веприк фабричний інспектор і вмовляв робітників стати на роботу. Робітники ніби то згожуються, але з умовою, щоб випущено всіх арештованих. Інспектор і адміністрація заводу обіцяли попрохати про це.

(Р. Г. З.).

В Катеринославіні арештовано в маєткові під Катеринославом громадського діача Куличенка.

(Р. С.).

В Зміюві (в Харківщині) запечатано книгарню „общества грамотности“, а завідувачу складом вислано з Харківщини.

(Р. С.).

— Колишнього посла до Державної Думи з Катеринославіні Лисенкова, арештованого в Маріуполі, привезено в Катеринославі; він у арештанській одежі і сидить з угодливими.

(К. Р.).

— В Одесі губернатор закрав лекціонний комітет народньої аудиторії, що був дуже популярний серед десятиків тисяч людей. Лекторами були прогресивні професори, лікарі і громадські діячі.

(К. Р.).

Почалося вчтня в одеському університеті.

(Т. А-во.).

— В Харьнові через непорозуміння учнів з учителем закрито останній клас реальної гімназії. Учительські ради в середніх школах, у яких окремі класи кинули вчтня, постановили виключити учнів з тих класів.

(Т. А-во.).

мільйон. Сумно дивитися тепер на порожній майдан. Там де недавно стояли великі будинки, тепер лежать тільки обгорілі стовпи. Власники дрібних крамниць восталися без шматка хліба. Треба ще додати, що тільки дякуючи ширій роботі тутешньої молоді, пощастило опинити вогонь. А поліція теж широко робила своє діло, то б то заважала молоді гасити. Вона втручалася, куди зовсім не слід було та й усього діла було з неї. Вогуславці дуже дякують молоді за щире роботу.

(Власн. кор.).

Багато людей після цієї пожежі восталися зовсім без хліба. Треба поміч. Губернаторові послано телеграму, щоб дозволив зібрати жертви.

(К. Р.).

— В Новомосковську до сього часу не було погромів і ніякої ворожнечі не було до євреїв. А тепер завівся там „союз итино-русскихъ людей“, то почалася зараз же погромна агітація. Люде дуже бояться.

(Р. С.).

— В газеті „Страна“ надруковано, що одно кореспондентське бюро розіслало по редакціях газет звістку, що волинський архирей Антоній одержав з містечка Купеля на Волині таку телеграму:

„Чернявське село Старокостинино-воського повіту на заклик Государя Імператора приєдналося до „союза русскаго народа“. Благословіте! Місцевий священник Євген Лисаковський“. Он уже на які штуки пускаються „русские люди“.

— Предсідателя зінківської земської управи д. І. Дубягу тягнуць тепер до суду за те, що в декабрі минулого року дозволив зібратися в земському залі на пораді про земельні справи.

— Арештовано в селі Соколці Кобеляцького повіту двох селян за те що роздавали новобранцям неlegalну літературу.

(К. Г.).

— Страшна подія. В слободі Новоколяківській у Катеринославіні четверго хлопців, з яких найменшому 11, а найстаршому 14 років, посварившись з товаришем за якусь палицю, одрізали йому голову. Тепер їх забрано в тюрму.

(Т. А-во.).

У Києві.

— В судовій палаті. Вчора 29 ноября в кийвській судовій палаті розглянуто було справи. 1) Запасного К. Михалюка (він же Лашук), обвинуваченого по 129 ст. угод. улож. за розповсюдження неlegalної літератури (прокламацій) в лудському повіті волинської губернії. Судова палата засудила Михалюка на один рік до кріпости. 2) Землеміра Андрія Івановича Аксенова, селянина Дмитра Варновича та В. М. Сергієвського, обвинувачених по 129 ст. угод. улож. за розповсюдження неlegalної літератури у м. Полоному волинської губ. Судова палата в цій справі селянина Д. Варновича виправдала, а А. Аксенова та В. Сергієвського засудила на три місяці до кріпости кожного. 3) Справу Д. В. Олейника, обвинуваченого теж по 129 ст. угод. улож. за розповсюдження неlegalної літератури та агітацію серед селян у м. Новоселці волинської губ. одкладено з приводу того, що підсудний не явився, бо йому не доручено було акту обвинувачення.

— 3 університету. 7 листопаду відбулося зібрання „Українського гурту“ в справах заснування українського студентського клубу і виборів бюро гурту. Усе зібрання, як одна людина, висловилося про необхідність заснувати такий клуб і обрадо комісію, якій доручило якомога швидше обміркувати засоби для проведення цієї справи в життя і тих підстав, на яких цей клуб мусить існувати. Після цього зібрання в 11 виставлених кандидатів обібрало 4 чоловіка до бюро: голову, його заступника, секретаря та скарбничку, та ще двох кандидатів до них. Скінчивши ці організаційні справи, гурт має в самім близькій часі розпочати активну діяльність, яка матиме на меті об'єднати, наскільки це буде можливо, українські елементи кийвського студентства, піднести його самосвідомість і допомогти його диференціації, поширяти українську свідомість взагалі між українською молоддю; також маєтеся на меті і урядження каси допомоги для українського студентства. В цей час гурт вже заходився колом влаштування української бібліотеки і має надію, що українські видавництва й письменники не одмовляться допомогти йому книжками, бо засоби гурту не дуже великі.

— До виборів до Державної Думи. Городський голова подав кийвському губернаторові таку заяву.

„Через те, що городська управа тільки 28 ноября одержала від поліції картки тих осіб, що наймають квартири та не платять квартирного налогу і ті картки мусить ще передивитись, розкласти по групах і внести до загального альфавиту виборців, і через те, що вона (городська управа) тільки цими днями почала одбирати списки робітників, яких належить виключити з виборчих списків,

20 руб. в д. 15 т.

то є певна змога думати, що городська управа, не вважаючи на заходи, які вона вжила, не зможе оголосити списків по городу Київ у назначений час, себ то на 7 декабря, про що я і маю честь довести до відома Вашого превосходительства.

До справи про київську гавань. Колишній смотритель київської гавані д. Шабельников подав (у 1902 році) до думи заяву про "неправильні вички" члена управи П. М. Пляхова, з приводу яких город втерів 12.000 карб.

Цю заяву тоді ж було передано на розгляд спеціальної комісії, але ще й доїні наслідки розгляду тої заяви не було докладено думі.

Вважаючи на те, що теперішня дума ліквідувала "діла" старої думи, деякі з гласних думи подали городському голові заяву про те, щоб заяву Шабельникова разом з резолюцією юридичної комісії було докладено в думі.

У Київському товаристві "старовини та умілости". Київське товариство "старовини та умілости" подає до городського голови заяву, де каже, що музей товариства дає щорічно дефіцит до 1500 карб.

Товариство просить у думи заповомоги. Товариство на утримання музею одержує від городу 1000 карб. щорічно.

В справі допомоги сем'ям запасних. Член розпорядчик комітета про заповомогу сем'ям запасних доставив городському голові для докладу в думі звіт про заповомогу там сем'ям за 1 марта 1904 року по 1 ноября 1906 року.

За ввесь цей час подано 1907 прошеннів про заповомогу. З них розглянуто було комітетом 1882 прошеннів. По 25 адресах, які було показано в заявах, не розпущено тих, що подавали прошення і через те їх прошення не розглянуто комітетом. З 1882 заяв, які було розглянуто в комітеті, назначено заповомогу по 1,654 заявам. Одмовлено по 228. З 1,654 сем'ям, яким дано заповомогу, жінок з дітьми було 1,229, однокіх—398 і батьків і матерів запасних—27.

З 1,654 чоловік користувались заповомогом увесь час до дня подачі заяви до того, як вернулись запасні—1491 сем'я. Один раз тільки зроблено заповомогу—134 сем'я. 29 сем'я зовсім не явились за заповомогом, хоч їм було її призначено.

З тих сем'я, що скористувались заповомогом (1625), таких, що родились у Києві було 232 і 1395 таких, що приїхали до Києва жити з інших місцевостей.

З тих 228, яким було призначено заповомогу, 156 не видано через те, що вони не живуть в плані городу, 26 через те, що вони мають свої достатки, і 26 через те, що вони служать і мають стіл і квартиру.

Призначено було видати сем'ям запасних 50115 карб.

Видано у 1904 році 1596 карб., 7 коп., у 1905—32980 кар. 87 коп. і в 1906 році 14885 карб. і 3 коп.

Всього видано 49461 карб. 97 коп.

Сьогодні на Народній Аудиторії (Вулиця Кудрявська, 26) відбувається літературно-музичний вечір, присвячений пам'яті Гоніма Ібсона.

У виконанні програми ласкаво згодились прийняти участь: д-ки **, Попова, Сергієва, Траудька, **, Шумилина, Янса, д-й Донець, фон-Мулерт, Мухин, Надеждин, Харламов та Чаговець.

Зібрання. Ча сьогоднішнього, 30 ноября, о 2 години ввечері відбувся 30-й з'їзд скликав зібрання ради представників що до європейської добродійності у Києві. Зібрання відбувається у помешканні городської управи. На ньому розглядатимуться біжучі справи.

Сьогодні ж там же о 7 годів ввечері призначено зібрання комісії про користі та потреби городу. Предсідателюватиме А. К. Раєвський.

Нагла смерть. На березі Дніпра, в багратній Явдох Багратів, вмерла наглою смертю якась невдома стара (70 років від роду) жінка. Тіло її одвезено до анатомічного театру.

Крадівки. Зальман Дубинський заявив у Либедській устанок, що на В.Васильківській проти будинку № 33 у нього пропав пакунок з деякими речами з брочки зовочка Петровського (№ 2,178), якого він лишив на вулиці, а сам зайшов до будинку. Петровський заявив, що він не бачив, щоб хто вкрав того пакунка з брочки і згодився заплатити за всі речі, які пропали.

На Фундуківській в будинку № 84 з квартири Євгенія Фавидського і на Соєвській в будинку № 15 з квартири Трохима Семечко левдомі злочинці покрали—у першого два футра, а у другого—пальто.

Листа до редакції.

1.

Високошанований Д. Редакторе!

Просимо не одмовитись надрукувати і нашого листа.

Гурток вираїнци ст. Костянтинівна Н. Х. С. залізниці щиро вітає заходи студентів-українців в справі заснування українських кафедр в київському університеті. Думаємо, що тепер тільки можуть здійснитись слова великого кривського пророка: "І світ ясний, вечірній тихенько засяє" (5 підписів).

II.

Шановний д. Редакторе!

Прохаємо надрукувати в Вашій поважній газеті нашого листа.

І до нас—селян дійшла чутка про заходи в справі заснування кафедр в українською мовою в київському університеті. Добре розуміючи користь цього діла, добре розуміючи, що рідна мова ще дужче зближить освічених людей з нами селянами, ми вмісті з студентами, котре дбає за се, кажемо: На Україні, повинна бути і українська школа!—і додаємо, не тільки вища, а також середня і нижча народня. Ми самі вчилися і зараз наші діти вчать-ся в московських школах і, добре розуміючи шкоду від чужомовної школи, дуже дякуємо київським студентам, які підняли се важливе питання.

Селяне с. Верейиовки золотонішого повіту на Полтавщині. (22 підписи).

III.

Високошанований добродію Редакторе!

Просимо надрукувати в "Раді" сього нашого листа.

Катеринославський гурт свідомих українців, який вважає, що одним з головних засобів визволення українського народу від політичного та економічного пригнічення є національне відродження сього народу, яке можливе лише через проведення загальнонародної освіти його рідною мовою, вітає київське українське студентство і підтримує його в домоганні українських кафедр в київському університеті. (68 підписів).

IV.

Високошанований П. Редакторе!

Дозвольте через Вашу високошановану часопись по дорученню гурта земляків з Єлисавету висловити щиро подяку і привітання дорогим молодим братам—київським студентам за те, що зробили великої ваги постанову про українські кафедри у київському університеті. Ця постановка, як і постановка одеських студентів-українців з сього приводу, має велике історичне значіння, бо коли-б справді здійснилось бажання української молоді, котра знає відгук у серці кожного більш-менш свідомого українця, то се було б значним фактором в історії нашої національної свідомості і культури взагалі. І через те ми й засидаємо українській молоді наше братерське привітання і низенький поклон.

Микола Левитський. Єлисавет.

V.

Товаришам-студентам у Києві. Українська студентська громада у Казані щиро вітає товаришів-студентів киян з поведи їхньої боротьби у справі заснування в київському університеті кафедр на українській мові; ця боротьба свідчить про єдність київського студентства з тим 30-ти мільйонним українським народом, котрий, не дивлячись на вікові кайдани тяжкого національно-культурного гніту, не стратив свого національного обличчя і бажав вільно йти своїм шляхом до осягнення людських ідеалів. Громада сподівається, що приїде час, коли київський університет, як університет на території України, стане національним, де наука буде відкладатись українською мовою.

Превідум загального зібрання: Рудчев Іван і Клепачевський Костянтин.

VI.

Ми, студенти українці дерпського університету і ветеринарного інституту твердо переконані в тім, що:

1, український, як і всякий другий народ з живого власною мовою, має право діставати низчу, середню і вищу освіту, на рідній, зрозумілій усьому громадянству мові, 2, що тільки націоналізована школа може вивести темний, змучений тяжкими історичними і політико-економічними обставинами український народ на широку дорогу культури і дійсного поступу і що тільки така школа зможе зарівняти безодню, вириту тими обставинами між народом і його інтелігенцією, 3, що справа націоналізації школи на Україні є справою тільки самого українського громадянства, 4, що по умовам часу можливо зараз-же заснування деяких українських кафедр по університетам на території України, остільки необхідних для негайного виховання кадрів свідомих українських діячів, ми цілком підтримуєм змагання наших товаришів-студентів київського університету в справі негайного заснування у Києві кафедр з українською викладовою мовою і разом з цим звертаємось до усього українського громадянства з покликком розпочати боротьбу за повну націоналізацію школи на Україні. (96 підписів).

За кордоном.

Англія.

Справа плати для старих робітників.

До голови ради міністрів Кемпбел-Баннермана і міністра фінансів Аскі-

та з'явилась депутація із 80 членів народної ради, щоб вказати їм на необхідність заснування в Англії пенсійної каси для старих робітників. Од імені депутації, за робітників промовляв старий тред-юніоніст Ворт. Він вказав, що умови промислового життя стають з кожним роком усе тяжчі, а через це така каса з'являється дуже необхідною. Консерватор Теплер, що промовляв од імені підприємців, доказував міністерству, що підприємці не мають змоги зберігати нездатних до праці робітників та що про це повинна подбати держава. Міністр-президент згодився з висловленими йому доказами, але одказав, що через недостачу засобів він зараз не може нічого в цьому напрямку зробити. На його думку, треба було б скласти таку державну пенсійну касу, яка задовольняла б потреби старих робітників. Що до способу складати капітал з жертв од підприємців і робітників, то він лічить такий спосіб для Англії за непридатний власне через примус, до якого англійці не звикли. Міністр вважає, що питання це насіло і обіцяє поставити його на чергу в народній раді, як тільки для цього найдуться кошти.

Міністр фінансів Аскіт з свого боку, обіцяв скласти обрахунок коштів. Новий план помочи знесиленим робітникам не матиме нічого спільного з законом про бідних.

Персія.

Із столиці Персії, Тегерану, надходять звістки, що шах перський думає зрізати трону і передати його своєму наслідникові, якого він уже викликав з Тебрису. Рішенням цієї офіційно пояснюється хворість шаха, а в дійсності, запевне, викликалий—як що тільки ця чутка певна—переміною політичного настрою од часу дарування Персії конституції. Звинувши до самодержавної власти, шах не почував в собі, мабуть, досить відповідної здатності, щоб поділити цю власть з народом. Музаффер-Ед-Діну 53 роки. Він зайняв трон 1 мая р. 1896. Троя перейде до старшого сина шахового, князя Мухамед-Алі-Мір-ви, якому тепер 34 роки.

Театр і музика.

Другий музично-вокально-літературний вечір "Просвіти".

Народні концерти "Просвіти", або так звані музично-вокально-літературні вечори, набувають собі прихильності серед громадянства. Другий уже такий концерт, що відбувся 28 листопада в Народній Аудиторії, визначався матеріальним і моральним успіхом. Літературну частину програми вечора було складено переважно з творів письменників нового періоду: Грабовського, Грінченка, Старицького, Старийської, Черняхівської, Степенка, Чернявського та інших.

Декламували: відома артистка—учителька М. М. Старицька та її ученики. Д-ка Старицька прочитала кілька речей з великим почуттям і завзято, викликавши голосні оплески аудиторії. Д-ка Васильченко, вибрала собі для читання монологу Жанни д.-Арк з трагедії Шіллера (в перекладі І. Степенка). Приемне враження від читання трохі почувалося де-якою однаманітністю виконання. Як раз навпаки треба сказати про д-ку Валерик. Життя, чуття так і било з кожної фрази її дотепного читання. Ми могли б тільки завважити декламаторці те, що вона занадто багато ходила по естраді. Д-й Свірговський завжди визначається глибоким розумінням суті твору, який він читає, стараним його обміркуванням. Це виявилось і цього разу в його розумному і талановитому читанні.

Д-й Барвинський, не вважаючи на природний дефект своєї вимови, зробив приемне враження. Годилося б тільки йому виготовити на біс щось більше, ніж той вірш Школиченка, що він прочитав. Д-й Димбал читав: "В голодний рік", "Горе пійти" та "Потайні ученики". Треба було б йому заадалегді умовитись із д-кою Старицькою, щоб не читати того самого віршу двічі.

Із музичної публіки звичайно найбільше вітала М. В. Лисенка, який спершу програв свої чудові варіації на теми українських пісень, а потім заграв "Ще не вмерла Україна" на мотив місцевий і галицький. Останню річ публіка вислухала стоячи.

Із речей, що грала д-ка Сява-Аксаненко, мусило зазначити її власну композицію з темою, хоч і не оригінальною, але добре розробленою. Д-й Роговий з артистичним виконанням на скрипці подав аудиторії кілька зразків легеньких, зграбних музикальних речей з творів М. Лисенка та інших композиторів.

Вокальна частина програми концерту була найслабшою. Найбільш старано відіслася до свогого завдання д-ка Дзєніно та д-й Березинський. Але публіка не бажала рахуватись з

сїями співців і примушувала їх співати до хрипоті.

Д-ка Дзєніно, на жаль, була не в голосі; талановита співачка цього разу мусіла робити зусилля на верхніх нотах. Д-ю Проценку ми радили б не виступати, не вивчивши добре номерів, а особливо таких популярних як "Доля" та "Безмежне поле"... Д-ка Проценко проспівала повний експресії, сили і гарячого чуття твір Лисенка-Дніпровой Чайки: "Я вірую в красу", і кілька занадто вже відомих інших речей.

Дуже приемне враження зробив хор студентський—величкий, добре зрешетований під орудою д-я Яциевича. Надзвичайно гарно виконав він "Ой нема, нема" під акомпанімент самого М. В. Лисенка. Заповіт Шевченка публіка вислухала стоячи.

Взагалі другий народний концерт "Просвіти" показався нам більш інтересним, ніж перший. Але мусимо застеретти впорядчиків, щоб вони не старались уникнути в далі де-яких дефектів, що не мало шкодять приемному взагалі враженню. Так не треба по українськомому звичаю починати пізніше показаного часу, затягати концерт безкошесними біс'ами, а тим особам, що акомпонують, треба-б більше зважати на голосові сили співаків, і не заглушати їх. М. І.

Телеграми.

(Од власного кореспондента).

ОДЕСА, 29 ноября. Директор одеської прогимназії Лев Полікарпович Ковальчук одержав од міністра народної освіти дозвіл на виклад української мови.

Такий же дозвіл одержала і жіноча гімназія А. О. Малиновської.

С.-П. Т. А.

ПЕТЕРБУРГ, 28 листопада. На засіданні 28 листопада ради міністрів має розглядатись пропозиція міністра внутрішніх справ про заведення земства в 9 губерніях південно-західного краю на підставі закону 12 липня 1890 року.

Од 20 до 25 листопада крестянський банк розглянував 115 справ про закупку землі селянами. Дозволено видати 93 позички на 1,179,430 рублів під заставу 14,609 десятин. Продажна ціна 13,851,076 рублів, банк предложив—10,140,850 рублів.

Провірка робітників фабрика "Торнтон" виявила, що при катастрофі міста на Неві людських жертв не було. Зїхались усі начальники дорожніх округів, яких скликано для розгляду реформ центральних місцевих урядів міністерства доріг. Новий проект має в собі заснування особливих рад при округах, на взірці пруських, при участі заступників од земств, городів, торговлі й промисловців.

ГДОВ, 28 листопада. В селі Радоньє селянин Лазарев, 68 років, заманив до хати двох вичуок—6 і 4 років, знасильовав одну, а друга уткнула. Озвірилий дід підпалив синову хату. Судзіли арештувати його.

ПЕТЕРБУРГ, 28 листопада. На засіданні предсборного присутствія 28 листопада ухвалено основні пункти. В справі організації суда духовного відомства ухвалено: судова й адміністративна власть з'осереджується в особі єпископа, який для здійснення тієї й другої користується особливими, неважними одна від другої інституціями.

МОСКВА, 28 листопада. По відомостям московської контори Лідваля, він знаходиться в районі харківсько-микалоївській залізниці, де робить закучки і нагромажує по 300 вагонів на день. Ціни побільшені; скрізь спекулянти. Лідваля має 1,500 нагромажених вагонів. Коли буде зручна дорога, в грудні закупить усю партію, потрібну для поставки.

ОДЕСА, 28-го листопада. Почався страйк мірщиків, залізничних зношків і других хлібних робітників. Експортери телеграфували за кордон, що вони збавлені змоги виконати у свій час обов'язки. Грузною хліба за кордон тільки з барж, механічно. Генерал-губернатор вислав кілька осіб за шкідливий вплив на судові команди й заходи проти спинення страйку Директор пароходства російського товариства в приказі проноує служашим вигоняти з поміж себе тих, хто шкодить справам товариства й має шкідливий вплив на інших.

ПЕТЕРБУРГ, 28 листопада. Городське "общество" присутствіє затвердило 28 листопада два статуту: товариства техніків доріг і служаших у товаристві забезпечення "Саламандра". Шести професійним спілкам одмовлено. Статут студентської біржі праці присутствіє навіть не розглядало. Постановлено закрити товариства—прилазників і охтенських робітників.

28 листопада засідання судової палати засудило на 2 роки кріпости ре-

дактора газет "Призыв" і "Обрыв" Азарурова, обвинувачено по 129 ст. уложєнія. Видання закрито на завжди.

МОСКВА, 28 листопада. Міністр народної освіти побував в університеті; разом із ректором та з проректорами він обійшов аудиторії нового будинку, побував на іспитах, лекціях, обдівлявся бібліотеку, лабораторію, зоологічний музей; в старому будинку оглядав підвальні квартири служителів, при чому звернув увагу на їх анти-санітарне становище. Увечері міністр був на засіданні комісії.

КАТЕРИНОСЛАВ, 29 листопада. У справі про збройний захват станції Александровськ 19 виправдано. 8 присуджено на смерть, один на вічну каторгу, решта на 4 роки каторги.

СЕВОСТОПОЛЬ, 29 листопада. Матрос 19 флотського екіпажу вдарив камінем в голову патрульного брестського полка, а той стрельнув із рушниці і вбив матроса.

СМОЛЕНСЬК, 29 листопада. Предсідатель губерньської земської управи та мійський голова одержали від ректора Варшавського університету повідомлення про те, що мається на увазі одкриття нового університету в Смоленську та про виїзд до Смоленська за справами професора Амаліцького. Дума одноголосно признала одкриття університету в Смоленську дуже бажаним і доручила управи організувати, по згоді з земською управою, особливі ради громадських діячів у пій справі.

ОДЕСА, 29 листопада. З огляду на шкідливий напрям городського лекційного комітету в городських аудиторіях, генерал-губернатор припинив його діяльність.

ВАРШАВА, 29 листопада. В польських газетах оголошено, що з огляду на наближення виборів до Думи, відбулася згода між партіями народової демократії, реальної політики і поступової партії.

З присуду воєнно-полевого суду повишено трое учасників розбишацької ватаги в сквернівському повіті: Засіона, Абелі та Кавата.

МИТАВА, 29 листопада. Воєнний суд присудив за кілька узброєних розбій Астакевича, 23 років, та Фрейберга, 24 років, до смертної кари.

Загряничні телеграми.

ЛОНДОН, 28 листопада. "Standart" одержала звістку з Нагасакі, що в Японії панує незадоволення з приводу затримки в переговорах з Росією щодо одкриття дверей в Амурі. Японська преса не розуміє вагання Росії.

Річ іде не про нову умову, а про виконання умов, на які Росія уже згодилась. Японці кажуть, що португальська умова скасувала російсько-китайський та айгунський трактати 1858 року. Японія вважає поведінку держав чудним. Держави прискорювали її з евакуацією, але байдуже відносяться до Росії, яка війська не вивела. Японія не задоволена також і ловлею риби Росією на Сахаліні.

ПАРИЖ, 28 листопада. Часово виконуючого обов'язки дунія Монтаніні після трусу в його будинку арештовано. 6 гадка вислати його з Франції. Депутат Гресо, консерватор, зробив Клемансо запитання: чи правда, що на кордоні арештовано папського кур'єра й вислано з Франції. Інцидент дуже серйозний, і коли це все правда, то науу побавлено змоги мсти зносини з французькими католиками.

ПАРИЖ, 29 листопада. В сенаті Лаказ виступив з проектом, по якому перенесення останків до Пантеону може відбутись тільки через 10 років після смерті кожного французького громадянина. При обговоренні пропозиції в справі перенесення останків Золя до Пантеону, Лаказ домагався, щоб його проект було вжито й що до Золя, при чому різко напав на літературну діяльність Золя й його відносини до справи Дрейфуса. Пропозицію Лаказа відкинута більшістю 162 голосів проти 107. Клемансо сказав гарячу промову в обороні Золя і заявив, що його останкам має бути дано місце в будинку, на якому пишеться нашіс: "великим людям влячний рідний край", до якого можна додати ще: "хорошим громадянам". Промову Клемансо зустрінуто гарячими оплесками. Пропозицію в справі перенесення останків Золя до Пантеона пройшла більшістю 150 голосів проти 107.

ТЕГЕРАН, 2 листопада. Наслідник Шаха на півдорозі між Тавризом і Тегераном, де його ждуть у кінці тижня.

У Курдистані почалось розрухи. Правитель Курдистана, третій син шаха, Садар-Довде зібравши чимало кінних курдів, що викликали підозріння й незадоволення в Тегерані, рушив з ними на села в околицях, щоб зібрати податки в другий раз. Одно племя, що найбільш войовниче, повстадо. Приння розбито, він втік до своєї ре-

зіденції, залишивши багато вбитих. Інші племена прилучаються до тих, що поєтавали.

СОФІЯ, 29 листопада. Зібрання ухвалило законопроекти що до обмеження еміграції до Америки, а також законопроект, звернутий проти поселення в Болгарії євреїв із Росії.

БЕРЛІН, 28 листопада. В рейхстагу Посадовський, відповідаючи на запитання про м'ясний голод, сказав, що в Росії можна привозити в заготовленому виді м'ясо яловиче, теляче й бараняче, свинину, а також що-тільки 2500 свиней до верхнесілезької округи.

ПАРИЖ, 28 листопада. Рада міністрів ухвалила пропозиції Бріана щодо вживання заходів у справі відділення церкви від держави. Бріан пропонує припинити видачу жалювання й пенсії католицькому духовенству і зараз же одібрати будинки й маєтки, якими володіє духовенство, а також будинки, де містяться духовні семінарії. Рада міністрів у п'ятницю складе пропозицію Бріана в формі законопроекта і внесе до парламенту.

Воєнний міністр повідомив, що військні начальники будуть вимагати від учнів духовних шкіл—свідомств про відступачки. Тих, хто ухвалиться, буде покликано до одбування воєнної служби. Заходи ці торкаються 55.000 учнів.

Апеляційний суд затвердив присуд на 5 років тюрми російського анархиста Соколова, пораненого бомбою в Венсенському лісі.

Дописи.

Г. Могилів-Подільський. Незабаром при редакції газети „Світова Зірниця“ має відкритися склад українських та інших книжок. Цей початок дуже бажаний для Могиліва, де до цієї пори на 23 тисячі людина немає жадної книгарні не тільки української, а навіть і російської. Українських книжок—тут серед білого дня з вогнем не знайдеш. Правда, д. Губанов, ширить між людьми і такі перли українські як—„Не любю не слухай—брехать не мішай“. І треба гадати, що ці нікчемні книжки мають великий вплив, бо обивають так задоволюються ними, що про інші книжки й не згадує. Редакції, відкриваючи склад, потрібно ще й знайти кущі та чинчіви українських книжок. А це зробити не легко.

І коли українська книгарня знайде собі їх в Могиліві, то це буде велика її заслуга.

В Могиліві вже кілька місяців як заведено відділ „Просвіти“. Сказав його невеличкий гурток українців, переважно тих, що належать до редакції газети „Світова Зірниця“, та інших свідомих людей в повіті. Але вони що цей відділ має більше гарних бажань, ніж засобів, щоб виконати ті бажання. Наприклад, мріям про бібліотеку-читальню—трудно здійснитись, бо треба на це „доволу“, а він залежить на решті від місцевого урядника... Ну, а урядники не дуже-то „розглядають“ згляди зного революційного общества. Через це тисячі селян лишаються без освіти. Продаж книжок до „Просвіти“ йде мляво. Вкладів грішми зовсім немає... І от біди просвітне без засобів, без підмоги помілу мазу опускають свої руки... А село провенть книги, селяне, як голодні, кидаються на все, що йому не кинуть... А йому накидають пілі мішки чорносотенних відозв та книжечок. А просвітняне ж мусять тільки дивитися на все це та думати гірку думку про ріжкі тимчасові правила та черешки з боку вряників та де-яких священників. Як не жаль, а про священників треба сказати, що вони здебільшого дуже вороже ставляться до „Просвіти“. Досить тільки, що декотрі погрожують поскидати з посади тих учителів, які хотять записатись в „Просвіти“, щоб як ось вибитися з цього прикрого становища, просвітняне ухвалили відкрити поодинокі склади книжок в самих членів, щоб роздавати дурно та спродувати книжки. Цікаво що вигадують проти цього заходу просвітня? Шкода, що на зборах „Просвіти“ не ухвалено, відкрити рундук „Просвіти“ на базарі. На базарі, де двічі на тиждень збирається більше як десять тисяч селян—певне знайшлись би покупці на українські книжки, особливо на євангелію.

Дуже потрібно мати в Могиліві ще одного нотаря Виявляється ця потреба з того, що Могилів, як відомо, город великий, а єдиний нотаріус має вже дуже багато діл на стороні і через те його трудно застати дома. Часто-густо буває, що треба зробити яесь діло курто, а нотаря немає вдома. Приходиться їхати в Атаки, або Ямпіль.

Городня, Чернів. губ. Ось як учаться діти поде-яких місцях. О 9-ти верстах від гор. Городні є два хутори Св'яч і Луб'янка; у куді усього набереться з цих двох хуторів дворів 20—25. Треба хуторянам вчити дітей. Послати до ближнього села (5 верстов),—далеко, заснувати у себе земську школу нема за що, бо треба поставити будинок і що-року платити 75 карб. Ось вони і нарадилися нанати учителя. Незабаром знайшовся учень сільської школи, що, скінчившись II, готовився на вчителя церковно-приходької школи. Просив він з їх

5 карб. грошей на місяць, та харчі з квартирою. Зраділи наші хуторці. „Буде у нас своя школа і свій вчитель!“ Але батюшка сказав:—„Нема мого дозволу на вашу справу, а без мого дозволу будете і ви, і ваш учитель під арештом.“—Уклопились хуторяне батюшці визнаючи,—просять вчителя, вблагали його, от він дав їм вчителя одставного салдата,—діда.

Дід сидить на печі і курить люльку з самосіяним тютюном. У хаті чадно од печі і димно од дідової люльки.

Чоловік 20 хлопців купаться хто де понав.—„Ну вчіться!“—грає дід з печі. Діти хаються за свої книжки (яких там книжок тільки не було!), і починають „учитись“, цеб-то підіймають страшенний галас. Сеть тобі єврейський хедер, що хто знає те й кричить. Дід сидить на печі та тільки головою круте і лається на чім світ стоїть. От як добре надодять хлопці дідові своїм голосом, то він знову грає з печі: „Годі, мовчить, бісові діти! Тепер вчїть аримету!“—Хлопці кидають свої книжки; у кого є, той бере аспідну дошку, а у кого нема, той так вигукує: „два да п'ять—сім; три да вісім одинадцять...“ А як знову надодять дідові, то він і жене їх з хати кріпешким словом: „Геть в чортовій матері, вже надодїли“. Це все було минулий рік. Тепер хуторяне не мають ніякої школи. Бачать, що немає толку. Просіла!

М. Воронім, (Чернів. губ.) Виявляються відносини деяких людей до виборів у Державну Думу. Поліція загрожує, що вишле чоловіка з 50 до Иркутської губернії „за бунтовство“, а сиррді за те, що це більш мена самосвідомі люди. Невеличкий гурток чорносотенців складає дурневі й поганенькі доноси. Місьцева міська управа не вислала до виборчих списків всіх тих людей, які безвинно сидїли в тюрмі, як політичні в'язничі, і яких слідство виправдало. Тим часом управа не одержувала від адміністрації наказу вибрати в цих людях виборчі права. Між иншим позбавлено виборчого права і колишнього посла до Державної Думи І. Тарасенка. Тарасенко, вимагав, щоб його внесено було до списків, сказав, що буде скаржитись, бо міська управа не має права викреслювати з списків тих, що їй не до вподоби, тоді мисливий староста звелів його вислати. Але цими днями староста знову сповістив Тарасенка, що поліція прислала йому бумагу, в якій звелено викинути Тарасенка із списків.

У нас розвелоса багато потайних шинків. Правда, що по цих шинках не плюрять одверто, але вожє така горізка распродується дуже багато. Потайні шинкарі звичайно беруть на 5, 10, 20 коп.—як коли, більше звичайної ціни на кожній плянці горізки, але тих, хто кохасться в горілці, ця ціна не лякає. Очевидно поліція так захоплює вившуванням та вилуванням крамолі, що зовсім немає часу звернути увагу на цей шкодливий торг.

Перяслав, Полтав. п. В Перяславі по троху починається виборчий рух. Одна партія поперед другої сидується найбільше сусільства прихилити до себе, і провести в Думу свого кандидата. Зараз таким партіям, як навіть партія „народної свободи“, не згадуєчи вже інші цілком революційні партії, неможна ніяк одверто працювати. Тай як його працювати при такому справинкові, що забороняє навіть продавати по уніах поступові газети. Тільки єдина монархична партія одверто працює та ще „союз істинно-руських людей“. Видно, що до цих „істинно-руських“ добродїв перяславське начальство дуже прихильне, бо вводи по місті та біля поліції поналіплювало відозви, в яких ці партії заклинають людей до виборів і рають подавати голоси тільки за „істинно-руських“ людей.

На їх підписався київський член монархичної партії Юзефович. Люди читають ці відозви, але як видно не дуже їм вірять. Балакають:—Диви які писакі — Про це пише, на свою руч, а про те й не згада, як вкоротили прав виборцям-селянам. — Во радий, що вкоротили—обиваються селяне. Найбільш обурена проти цих відозв молоддь. — Мабуть осквознешся, хлопче, і на цих виборзах, як і на перших—каже молодь. Взагалі дуже помітна ворожечна проти агітації чорносотенців. Це, як видно, зробила на селян такай вплив перша Дума. Коли б вільніше було працювати поступовим партіям, то безумовно селянство, і навіть міщанство пішло б за ними.

Читаючи відозву, селяне згадують і про маніфест 17 жовтня. — Бач, як виконують волю Царя. Заховали в кишеню ту свободу та й каламутять людей.

Лубні. В суботу 25 листопада годін у дві дні зробили у Муні Радунського (стодяра) трус і знайдено у погребі нелегальну друкарню (машинку, якою друкують відозви, друкарську краску і багацько ріжнього прифту). Радунського, його жінку, дітей малц, тещу, що жила у його, і кілька чоловіка квартирантів, які живуть в окремих помешканнях у його дворі, заарештовано і одведено до будигарні. Одного з арештованих зараз же випущено, а останніх, кажуть, одведуть до тюрми. Ви-

пушеного на волю підозівають у провокаторстві в сій справі.

— Місьцева поліцейська адміністрація невідомо яким робом перехватила посланого по пошти власникові місьцеві друкарні Дубинському листа нібито од анархистів-комуністів, які вимагають у його невідомо за що їм на ш 30 карб. грошей, погрожуючи йому, коли він їх не задовольнить, зарвати друкарню бомбами. 25 листопада пан справник, який тепер з приводу сього робить слідство, викликав Дубинського і допитував його, чи не одержував він ранішм подібних листів з погрозами і вимаганнями і чи задовольнив він рошитаного кількка днів тому робітника Р-го. Виявилось, що Дубинський листів ніяких не одержував і Р-го задовольнив, але Р-й, не вважаючи на те що одержав „аттестата“ і гроші і підписався, що немає проти нього нічого, через кілька днів вимагав ще грошей (за 2 місяці чи що) і тепер пан справник його підозіває в сій справі.

М. Павлолч, Київської губ. В маєтку нашого поміщика генерала Васкакова, в с. Почуйках сквирського повіту,—опеякось на пих днях сталася пожежа. Векономії погоріло багато ріжних скарбових хат, магазин то що. Особливо ж велика страта панові перепадає через магазин, в якому потіліло більше як 13,000 пудів зерна, вже готового до продажу. Сподіваються, що пожежа сталася через підвал, бо селяне дуже невдоволені з Васкакова. Надходять чутки, що по селэх сквирського повіту мало не що-дня трапляються пожежи.

Оце якось, кілька тижнів тому назад, у м-ку Павлолчі сталася пожежа. Збиток від пожежи надто великий: на кількадесят тисячів. Погоріли, як багатири селяне, так і бідари. Найбільше погоріло хліба. Нещастя було дійсно велике. Особливо скрутно було трохи селянам, які були найбільш бідні. Шукаючи порятунку від голодної смерті, два брати Девис та Григор Ковезюки, та Іван Ц., пішли в сусіднє село до пана Васкакова прохотати запомоги. Як прийшли вони на сахарню і вклонилися Вуколу Васкакову, то почувши ось що: для „забастовщаків“ у мене вїть поміщи!“

М. Ічня, Борзенського повіту. Ще в серпні до Ічні приїхало 9 кінних стражників. Почали, звичайно, з трусів. Заарештували одного „чоловіка“ за те тільки, що він ходив в широких синїх штанях. В кінці жовтня ні за що, ні про що забрали хлопців Холода, Стельмаха та дівчину Бродську. Трусі кічачуться звичайно тим, що, в хаті не стає грошей або полотна. Стражники немилосердно б'ють арештованих, разганяють вечерниці і вишпорять завісїди під вікнами, де тільки збираються хлопці та дівчата. Особливо дістається грамотним хлопцям. Всіх їх стражники називають „анархистами“ або „демократами“? і переслідують більш, ніж кого иншого. Через ці переслідовання дехто з хлопців мусять тікати з Ічні. Розлючені стражники вакинулися тоді на батьків, а одного з них забрали навіть до Ворзенської тюрми, і як вели з Ічні до Борзні, то всю дорогу підганяли нагаями, аби він поспішав за ними. Про вибори до другої Думи в Ічні мало ще балакають, але, певна річ, будуть виборити чесних виборців.

Відповіді редакції

Передплатникові № 2239. Двохтижневик „Світ“ почав виходити у Львові в кінці лютого с. року. Попереду це був орган молодших галицьких письменників, т. зв. декадентського напрямку, але з ч. 18 видання часопису перейшло до інших рук, і нова редакція зробила повідомлення, що з цього часу „Світ“ стає літературно-науковим часописом загального характеру, без обмеження якимсь одним певним напрямком. З нового року розмір „Світу“ буде збільшено майже удвоє, даватимуться ілюстрації, ціна ж лишиться та сама: для Росії на цілий рік з перенесення 4 рублі. Адреса редакції: Австрія, Львів (Lemberg), ул. Театральна, ч. 1.

Б І Р Ж А.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Державна рента, Заставні листи, Внутрішні з виграш. позичка перш. р., etc.

Залізничні Поїзди.

Table with 4 columns: Швиденно-Залізнична (Юго-Западна залізниця), № поїздів, Охлодить з Києва, Прибуває до Києва. Lists various train routes and schedules.

Редактор М. Павловський. Видавець Є. Чикаленко.

Оповідстки.

Дівчина шукає місця за все. Має гарні рекомендації: Спитати в Марійському дитячому притолі на Ник. Ботан., № 16, у дворника Тихова Лоденка. 4-101-1

На що даремне турбуватись. Як засобом провізора Вольфсона Ол работнича, плям та язгару Зовсім ви можете одягуватись. Ціна за банку 80 коп. Почтові Відати 1 до 4 бакв 47 коп. Наложним платежом, Варшава, Пропізор В. Вольфсон, Діка 9. 7-10 414 Т. В.

ДЛЯ ВСЯКОГО НЕОБХІДНО!!!

2-ое годинників та ще 10 цінних речей тільки за 7 карб. з пересилкою. 1) Мужський чи дамський годинник, чорний, ворон, сталі одкритий, знаменитої фабрики „Сандо“ з запорукою на 6 рок. 2) Штучно зроблений прочний бронзовий годинник, електра для ідальні. 3) Ланцюжок америк. нов. золота чи настояцький нікель. 4) 9) 6 модних ріжних брелків. 10) Ножик складн. англ. сталі на 3 різакі. 11) Гарний бінокль. 12) Замшовий гаманець на годинник. В Сїбір та Азіатську Росію додається ріжниця почт. збору. Замовлення просимо адресувати у фабр. склад годинників Ф. Черников. 15 459-2 Варшава, почт. щик.

ЧИТАЙТЕ! „КЛАДЪ“ новий журнал політичний, народного хазяїства, общественной жизни, науки, литературы, искусства практической жизни. „Кладъ“ будет выходить в 1907 г. ДВА раза в месяц. 24 КНИГИ „КЛАДЪ“ 2 руб. Содержаш около 5.500.000 букв, съ доставк. за годъ. Для подписчиков иллюстр. 1 р. 50 и. Журнала „НОВЪ“ за годъ. Для подписчиков иллюстр. журнала „РОДИНА“ „КЛАДЪ“ БЕСПЛАТНО. Подписка въ издательствѣ А. А. Каспари, С.-Петербургъ, Лиговская ул., 114. Программа по требованію бесплатно. 4-464-1

Менлі ковдри, пледи, фуфайки, кальсони, панчохи, носки, камаші, рукавички, блязки, спідниці, шапки. С.-Петербургська фабрика білизни і галстуків. Р. М. ГЕРШМАН, Прорізна 2, телеф. 285. Приймає замовлення на перероблення і значення білизни. Ціни без торгу. 100-443-7

Випишіть товар з перших рук! Гарнітур № 1 тільки 6 карб. 90 коп. складається з 17-ти штук цінних і пожиточних предметів, а імено: 1) Російський мунський, або дамський годинник, вигрутований до хвилниці з порукою на 6 літ, відкритий, заводиться без ключа, чудово елегантний. 2) Ланцюжок з нового золота мужський або дамський. 3) Брелок-льорнетка з цікавими видами. 4) Замшовий мішечок на годинник. 5) Золотий перстень 56-тої проби з каменем. 6) Пуярєз з заграничної шкурї з механічним замком, а до нього: 7) штемпель того, що замовляє (ім'я, отчество і фамилія) 8) пляшечка з фарбою. 9) Автоматичне патентоване кресало. 10) Запасна пляшечка до неї. 11) Парижська фокусна серія відкрити з пластичною (дуже цікавий подарунок. Новина) 12) Автоматична вага „Patent“, покаже точну вагу до 25 фунтів. 13) Така сама вага для писарського стола, покаже вагу до 4 лотів. 14) Кошешковий ножики. 15) Складні кошешкові ножики „Solingen“ а футляром 1) Кошешковий пульверізатор з пакоцями і 17) Делекатий стійкий черевичок для годинника. Такий самий годинник з глудим ходом і ціми всіма додатками на 1 карб. дорож. Гарнітур № 2 всього 5 карб. 35 коп. складається із 8 ріжних річей разом з годинником, які собі той, хто замовляє, вибере з першого гарнітура. Срібний мужський годинник, критий, всі три кришки 84-тої проби, дуже делікатний і міцний—13 карб. Мужський годинник правдивого американського золота „АНКРР“ з порукою на 5 літ, на протязі яких годинник не зміняє свого гарного виду,—14 карб. 50 коп. За справність ходу і конструцію порука на 6 літ. За пересилку рахуємо по почтовій тарифі: в євр. Росію 25 коп., Азіатську Росію 45 коп., в Східн. Сїбір. 65 коп., з наложною платою 10 коп. більше; замовлення виконуються з наложною платою і без авдатку. 3-447-3 Адрес: Варшава, Товариство „ВІЛЬЯМС“. Р. S. Купони всіх фірм приймаємо в рахунок по 50 к.—на кожний годинник 1 купон.

МЕБЛІ І. В. РОМАНОВСЬКОГО Хрещатик, № 40, телеф. 816. За для величезного вибору магазин побільшено і уміщено на 2-х поверхах. Замовлення вивопняються у власних столярських і обойних майстернях. — По умірнованих цінах. — На виставі в Брюсселі в 1905 р.—Grand Prix. 50-434-9 10.000 годинників ціною од 85 коп до 500 карб.; великий вибір діамантових річей, виробів з золота, срібла та мольхюру можна набувати по дешевій ціні в Клавдія Сергїевича РОГІНСЬКОГО. У Київі, Олександрівська ул., д. № 89. Телефон № 2095. Ілюстровані преїскранти висилаються без плати. Г. пр.—24